

Науково-методичні засади управління якістю освіти у вищих навчальних зкладах

Тематичний випуск

Наукові засади управління якістю освіти. Модернізація змісту вищої освіти. Моніторинг як інструмент забезпечення якості освіти. Роль освітніх вимірювань у забезпеченні якості освіти. Інноваційні технології навчання в умовах євроінтеграції освітніх систем. Внутрішнє і зовнішнє забезпечення якості вищої освіти в контексті європейського освітнього простору.

Використані джерела:

1. Вальциферов Ю.В., Дронов В.П. Информатика: 4.1. Арифметические и логические основы ЭВМ. Учебное пособие / Московский государственный университет экономики, статистики и информатики. - М., 2005. - 259 с.
2. Державна національна програма “ Освіта ” (“ Україна XXI століття ”) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>
3. Жалдак М. И. Система подготовки учителя к использованию информационной технологии в учебном процессе: дис. ... в форме науч. доклада доктора пед. наук: 13.00.02 / Жалдак Мирослав Иванович / АПН СССР; НИИ содержания и методов обучения. - М., 1989. - 48 с.
4. Закон України “ Про національну програму інформатизації ” [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>
5. Карлащук В.И. Электронная лаборатория на ПМ РС. Том 2. Моделирование элементов телекоммуникационных и цифровых систем. 6-е изд., перераб. и доп. - М.: СОЛОН-ПРЕСС, 2006. - 640 с.: ил.
6. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.mon.gov.ua/images/education/average/topic/rozv/knc.doc
7. Могилев А.В. Практикум по информатике: Учеб, пособие для студ. высш. учеб, заведений / А.В. Могилев, Н.И. Пак, Е.К. Хеннер; Под ред. Е.К. Хеннера. - 2-е изд., стер. - М.: Издательский центр «Академия», 2005. - 608 с.
8. Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bm/laws/mam.cgi?nreg=347%2F2002>
9. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 - 2021 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf
10. Папернов А. А. Логические основы цифровых машин и программирования [Текст] : учеб, пособие для ВУЗов / А. А. Папернов. - Изд. 2-е, перераб. - М.: Наука, 1968. - 591 с.
11. Рамський Ю.С. Логічні основи інформатики: навч. посіб. / Юрій Савіанович Рамський. - К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2003. - 286 с.: іл.
12. Савельев А.Я. Арифметические и логические основы цифровых автоматов: Учебник. - М.: Высш. школа, 1980. - 255 с., ил.
13. Семеріков С.О. Фундаменталізація навчання інформатичних дисциплін у вищій школі: Монографія / Науковий редактор академік НАПН України, д. пед. н., проф. М.І. Жалдак. - Кривий Ріг: Мінерал; К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. - 340 с.: іл.

УДК 378-057.875:37.091.12.011.3-051:62/68

Титова Н. М.

***СУЧАСНІ ПІДХОДИ ЩОДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ
ТЕХНОЛОГІЙ***

Анотація. У статті розглядаються проблеми професійної підготовки майбутніх вчителів технологій, пропонується модернізація навчального процесу і підвищення його якості за рахунок впровадження елементів інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема системи MOODLE.

Ключові слова: якість освіти, професійна підготовка, майбутні вчителі технологій.

Аннотация. В статье рассматриваются проблемы профессиональной подготовки будущих учителей технологий, предлагается модернизация учебного процесса и повышения его качества за счет внедрения элементов информационно-коммуникационных технологий, в частности системы MOODLE.

Ключевые слова: качество образования, профессиональная подготовка, будущие учителя технологий.

Annotation. The problems of training future teachers technology proposed upgrading the educational process and improve its quality by introducing elements informaytsino and communication technologies, including system MOODLE.

Keywords: quality of education, training, future teachers of technology.

Постановка проблеми. Сьогодні за досить короткий термін відбуваються важливі трансформації у суспільстві, зокрема перехід від індустріального виробництва до науково-інформаційних технологій, який змінює буквально всі аспекти життя і діяльності людства в цілому і окремої людини зокрема. Це безумовно впливає на розвиток вищої освіти, адже зміна технологій викликає зміни буквально в усіх сферах суспільного життя і вимагає абсолютної пріоритетності освітньої діяльності. Отож постає потреба удосконалення професійної підготовки майбутніх вчителів технологій для забезпечення високого професійного світогляду та оволодіння ними техніко-технологічним, творчим мисленням у сфері науково-технічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі професійної підготовки майбутніх вчителів технологій присвячені численні дослідження Г.В. Дмитренка, О.М. Коберника, М.С. Корця, В.К. Сидоренка, В.П. Титаренка, Д.О. Тхоржевського, В.В. Юрженка, С.М. Яшанова та інших.

Проте в педагогічній теорії і практиці приділено недостатню увагу модернізації професійній підготовці майбутніх вчителів технологій за рахунок використання комп'ютерних інновацій.

Мета статті : розглянути шляхи підвищення якості професійної підготовки майбутніх вчителів технологій за рахунок використання елементів інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема системи MOODLE.

Основна частина. Сьогодні потрібні фахівці, здатні в стислі терміни вивести Україну на позиції розвинених країн світу. Це важливе завдання може бути успішно реалізоване при умові підготовки вищою школою високо компетентних конкурентоспроможних спеціалістів здатних науково мислити та орієнтуватися у своїй практичній діяльності, приймати правильні рішення в тій чи іншій виробничій ситуації. З урахуванням цих обставин необхідно модернізувати підходи щодо професійної підготовки майбутніх вчителів технологій, що безпосередньо вплине на якість навчального процесу загалом.

«Якість вищої освіти в контексті Болонського процесу є основою створення Європейського простору вищої освіти. Країни, які входять до цього простору, підтримують подальший розвиток гарантій якості на рівні навчальних закладів, національному та європейському рівнях. Вони наголошують на необхідності розвитку критеріїв та методології для загального користування у сфері якості освіти» [1, с. 39].

Значно покращити якість вищої освіти і задовольнити одну з вимог Болонського процесу покликане модульне-рейтингове навчання, яке вперше було запроваджене в 60-ті роки в США і нині досить швидко розповсюджується в англomовних країнах та Західній Європі. Але відомо, що модульне (блочно-модульне) навчання виникло на основі ідей і принципів програмованого навчання [2].

Програмоване навчання, як особливий вид самостійного здобування знань, розілядає учіння як чітко керований процес, бо матеріал, що вивчається, розбивається на дрібні, легко засвоювані дози. Дози пропонуються для засвоєння послідовно. Після вивчення кожної дози настає перевірка засвоєння. Якщо доза засвоєна, то переходять до наступної [2].

Біля витоків програмованого навчання стояли американські дидакти і психологі Н. Краудер, Є. Прессі, Б. Скіннер. У вітчизняній науці ці питання розробляли П. Гальперін, А. Ланда, О. Матюшкін, А. Молібог, Н. Гализіна, І. Тихонов, В. Чепелев та інші. Б. Скіннер, зокрема, сформулював такі принципи програмованого навчання:

- 1) подання інформації невеликими порціями (дозами);
- 2) встановлення перевірного завдання для контролю засвоєння кожної порції запропонованої інформації;
- 3) пред'явлення відповіді для самоконтролю;
- 4) надання вказівок залежно від правильності-неправильності відповіді.

На нашу думку, на сьогоднішній день саме дистанційна форма навчання є один із прототипів програмованого навчання і підтримує вище перераховані принципи.

Існують різноманітні ехнологі і системи для проектування, організації і підтримки дистанційних форм навчання, серед них - Open Source: MOODLE, Claroline, Atutor, Dokeos та інші. І що важливо - зазначені системи під час їх використання не вимагають від учасників (викладачів, студентів тощо) особливих знань та вмінь програмування, але разом з тим охоплюють практично всі етапи навчання, а саме - планування, формування нових знань і вмінь, закріплення, повторення, різноманітні види контролю, різноманітні типи взаємодії викладача зі студентами і студентів між собою, широкий спектр засобів для проведення дискусій (форум, семінар тощо), адміністрування процесу навчання (введення обліку активності студентів, статистика, динаміка розвитку особисто кожного студента або певної групи, оцінювання навчальних досягнень студентів та інше.

Тому ми спробували запровадити в навчальний процес підготовки майбутніх вчителів технологій ту систему, яка вже позитивно зарекомендувала себе в Інституті інформатики та Інституті дистанційного навчання НПУ імені М. П. Драгоманова, а саме MOODLE (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment - модульна об'єктно-орієнтована система управління навчальними ресурсами). Це структура управління навчальним контентом і навчанням, MOODLE призначена для створення та підтримки курсів як дистанційного, так і традиційного (аудиторного) навчання.

Започаткована у 1999 році, система MOODLE на сьогоднішній день є одним з найпотужніших і найпоширеніших середовищ для створення курсів дистанційного навчання та web-сайтів, систем тестування, адміністрування навчальним процесом тощо (<http://docs.moodle.org>). Ця система використовується більш ніж у 100 країнах світу університетами, школами, компаніями і незалежними викладачами [4].

Варто акцентувати увагу на тому, що система MOODLE постійно вдосконалюється, маючи на сьогоднішній день більш чим 35 модулів, безперервно зростає та одночасно розширює функції наявних модулів.

Реалізація системи дистанційного навчання в поєднанні з традиційним дозволить вирішити ряд суттєвих проблем підвищення якості підготовки майбутніх вчителів технологій:

- забезпечення доступу до різноманітних навчальних ресурсів;
- здобуття загальної та професійної освіти в зручній, адекватній і відповідно до очікувань студента формі;
- інтенсифікація системи освіти;
- розвиток творчих та інтелектуальних здібностей студента засобами відкритого і вільного використання всіх освітніх ресурсів і програм, в тому числі доступних в Інтернеті;
- обмін даними, комунікативна діяльність на базі спільних інтересів, переважно освітніх і професійних тощо.

На нашу думку, саме використання системи MOODLE, яка апробована нами в НПУ імені М. П. Драгоманова та інших вузах, дасть змогу суттєво модернізувати професійну підготовку майбутніх вчителів технологій, а також ефективно покращити якість самостійної роботи студентів. Адже, запровадження елементів інформаційно-комунікаційних технологій, таких як система MOODLE, в навчальний процес підготовки майбутніх вчителів технологій дасть змогу:

- створювати навчальні модулі, які будуть оснащені навчально-методичним супроводом і доступні студентам в будь-який час при умові підключення до Інтернет-мережі;
- створювати електронні підручники і тим самим тиражувати їх для використання широким загалом студентів;
- створювати банк даних найкращих робіт (презентації, проєктів, рефератів тощо) студентів, для наслідування і створення елементів суперництва між студентами;
- здійснювати інтерактивний зв'язок між усіма учасниками навчання;
- здійснювати контроль, самоконтроль студентів за допомогою тестових завдань, кросвордів, анкет і мати можливість отримати миттєвий результат їх успішності, активності;
- відслідковувати входження користувача до системи, роботу над різними модулями та ек.;
- створювати архів активності кожного студента, динаміки розвитку його успішності і збереження цього архіву впродовж всього періоду навчання студента.

Варто наголосити, що одна з найсильніших сторін модульної об'єктивно-орієнтованої системи управління навчальними ресурсами MOODLE є широкі можливості для комунікації студентів і викладачів. Дана система підтримує обмін файлами будь-яких форматів і цей обмін може відбуватися як між студентом і викладачем, так і між самими студентами. Якщо викладачеві необхідно оперативно

проінформувати одразу всіх студентів або надіслати їм дані (це може бути і зображення зокрема), то елемент курсу «Форум» дає можливість ефективно організувати обговорення завдання, проблеми тощо, проконсультувати одночасно всіх учасників (студентів). Є можливість вибрати тип форуму:

- звичайний з обговорення однієї теми,
- спільний, доступний для всіх учасників (студентів);
- з однією лінією обговорення для кожного користувача.

Зазначимо, що під час роботи в Інтернет-мережі зв'язок між студентом і викладачем носить синхронний характер (on-line - на лінії), тобто відправлена викладачем інформація відразу потрапляє до студентів і навпаки від студента до викладача. Але існує інший зв'язок - асинхронний (off-line - за межами лінії), тобто відправлена інформація викладачем або студентом знаходиться у режимі очікування і при умові підключення до Інтернет-мережі учасників курсу (студентів, викладачів) передається на відповідну сторінку. Ця перевага системи MOODLE розширює часові проміжки і не обмежує у часі як викладача, так і студента. Адже за станом здоров'я пропускати заняття можуть як студенти, так і викладачі.

Важлива особливість MOODLE є те, що система автоматично створює і зберігає ехнологи кожного студента: всі виконані ним роботи, всі оцінки і спроби, коментарі викладача до робіт, всі повідомлення у форумі, активність студента і його відповіді на анкети і питання тощо. Особливо це актуально стає під час диференційованого заліку або екзамену, адже підтвердженням певного рівня навчальних досягнень студента є база даних (ехнологи) студента і суб'єктивізм викладача не впливає на оцінювання роботи студента загалом за певний період його роботи, загалом за семестр тощо.

Як зазначають науковці і як доводить педагогічна практика запровадження інформаційно-комунікаційних технологій в навчальний процес вимагає від студента:

- мотивації, бажання організувати свою самостійну навчальну діяльність;
- швидко адаптуватися до нових умов навчання, активно взаємодіяти особливо на початковому етапі навчання;
- ефективно використовувати всі переваги розробленої моделі системи оцінювання навчальних досягнень з креслення;
- широко використовувати інтерактивні технології та сервіси, у тому числі тих, що не входять до складу навчального середовища (ICQ, блог, Інтернет-пейджер та ні.);
- стабільності, активності, регулярності у своїй роботі;
- підвищення результату навчальної роботи [3].

На підтвердження вище сказаного нами створено і апробовано такі дистанційні курси: «Креслення» для майбутніх фахівців напряму підготовки 6.010103 «Технологічна освіта» та «Діловодство», «Інтелектуальна власність» - для майбутніх фахівців напряму підготовки 7.01010301, 8.010103010 «Технологічна освіта». Отож, безпосередньо на практиці ми мали змогу переконатися в перевагах обраного нами підходу, що ґрунтується на об'єднанні елементів традиційного і дистанційного навчання.

Висновки. Необхідність створення дистанційних курсів для майбутніх учителів технологій, які будуть використані в умовах поєднання дистанційного і традиційного навчання, може вирішити проблему підвищення якості професійної

підготовки майбутнього педагога як професіонала, створити умови для самоорганізації, самоосвіти, самовдосконалення, самовираження вчителя технологій.

Отже, стає очевидним факт взаємозв'язку між підвищенням якості професійної підготовки майбутніх вчителів технологій та широкого використання сучасних технологій (а саме інформаційних). Тому, вважаємо, що проблема запровадження сучасних підходів в навчальний процес майбутніх фахівців з технологічної освіти на сьогоднішній день є особливо важливою і потребує подальшого дослідження.

Використані джерела:

1. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна - Болонья - Саламанка - Прага - Берлін) / [Упорядники: Степко М. Ф., Болюбаш Я. Я., Шинкарук В. Д., Грубінко В. В., Бабин І. І.] - Тернопіль: Вид-во ТДПУ імені В. Гнатюка, 2003. - 56 с.
2. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. Навчальний посібник/ Н. Є. Мойсеюк. - [3-є вид., доп.]. - К.: [s.nj] 2001р. - 608 с.
3. Умрик М. А. Організація самостійної роботи майбутніх учителів інформатики в умовах дистанційного навчання інформативних дисциплін: ехн. ... ехно. ехн наук: 13.00.02 / Марія Анатоліївна Умрик. - К., 2009. - 210 с.
4. Франчук В. М. MOODLE (Тести). Посібник для студентів інформативних спеціальностей педагогічних університетів / В. М. Франчук. - К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. - 55 с.

УДК 387.016: [784:37.015.311]

Тоцька Л. О.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ТВОРЧИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА

Анотація. У статті здійснено аналіз наукових поглядів щодо складових інтелектуально-творчого підходу. За результатами вивчення та системного аналізу виявлені особливості та умови застосування інтелектуально-творчого підходу у процесі вокального навчання педагога-музиканта.

Ключові слова: інтелектуально-творчий потенціал, інтелектуально-творчі здібності, обдарованість, комп'ютерні технології.

Аннотация. В статье проанализированы научные взгляды ехнолог составляющих интеллектуально-творческого ехнол. В результате изучения и систематического анализа определены особенности и условия применения интеллектуально-творческого ехнол в процесс вокального обучения педагога-музыканта.

Ключевые слова: интеллектуально-творческий ехнологи, интеллектуально-творческие способности, одарённость, компьютерные ехнологи.

Annotation. The paper analyses the scientific ideas of the major components of intellectual creativity. The characteristics and conditions of the use of intellectual and creative approach in the process teacher-musicianvocal training are identified as a result of study and systematic analysis.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Інституту вищої освіти НАПН України
Протокол № 5/6-3 від 27 травня 2013 року

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Макет, комп'ютерна верстка
Олена Макаренко

Підписано до друку 12.06.2013.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний.
Друк цифровий. Гарнітура Times New Roman.
Обл.-вид. арк. 28,37. Ум. друк. арк. 48,8.
Наклад 300 прим. Зам. № 939.

СПД Галяк Жанна Володимирівна
друкарня «Волиньполіграф»™
Свідоцтво Держкомінформу України ДК №3585 від 22.09.09 р.
вул. Привокзальна, 12, м. Луцьк, 43021.
Тел.: (0332)77 07 14, 77 05 02
e-mail: vpolygraf@gmail.com
www.vpolygraf.com.ua

Вища освіта України: теоретичний та науково-методичний часопис. № 2 (додаток 2) - 2013 р. - Тематичний випуск «Науково-ІІ 34 методичні засади управління якістю освіти у вищих навчальних закладах» - Луцьк: СПД Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «ВолиньПоліграф»™. - 488 с.

ISBN 978-966-2379-81-5

Статті подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за добір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Редакція зберігає за собою право скорочувати і редагувати матеріали.

ББК 72:74.58